

ПЕРЕВАГИ І ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ «ЗЕЛЕНИХ ТАРИФІВ»: ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНА ПРАКТИКА

«Зелений» тариф – це спеціальний тариф, запроваджений з метою підтримки підприємств, що виробляють «нетрадиційну» електроенергію: юридичні та фізичні особи, які користуються енергією сонця, вітру, міні гідроелектростанціями та іншими відновлюваними джерелами енергії, можуть продавати отриману електроенергію державі за вигідною для себе ціною.

Основна перевага запровадження «зелених» тарифів – зменшення забруднення навколишнього середовища. Завдяки державній підтримці збільшується обсяги використання відновлювальної енергії, а частка традиційних джерел в енергетиці зменшується. Крім цього, з'являється можливість консервації джерел паливних копалин для майбутнього використання.

Для приватних осіб спосіб отримання «зеленого» тарифу є спрощеним у порівнянні з підприємствами, що дає цій галузі поштовх до стрімкого розвитку, адже фізичні особи можуть продавати без ліцензії виробника.

Основною проблемою є неспроможність спрогнозувати розвиток технологій в цій галузі та імовірність надто швидкого зростання прибутку підприємств. Через це кошти з бюджету держави, що спрямовуються на субсидювання, можуть бути надто великими, а економічна ефективність – натомість низькою.

Прикладом нераціонального регулювання зелених тарифів є ситуація в Іспанії в середині 2000-х. Так, у 2005 р. запровадили високий тариф, що призвів до шаленого зростання потужності сонячних електростанцій. У 2007 р. показник був 637 МВт, а вже у 2008 р. – 3355 МВт. У 2013 р. програму закрили через втрату для державного бюджету близько 10,6 млрд. євро [1].

Ситуація в Україні є складною. У квітні 2019 р. прийняли поправки до Закону України «Про альтернативі джерела енергії». Віднині забороняється продавати електроенергію від сонячних станцій за «зеленим» тарифом, якщо вони розмішені на приватних земельних ділянках. Проблема полягає у тому, що домогосподарства не можуть отримати великі прибутки через тривалий термін окупності обладнання, яке є дорогим. Натомість ці поправки не торкаються великих підприємств з виготовлення електроенергії, які і є головними

реципієнтами державних субсидій. *CNBM International, ДТЕК*, що належить Р. Ахметову (інвестував у СЕС понад 215 млн. євро), екс-співвласники ТРЦ «Караван» А. Гордієнко та С. Хрипков, інвестгрупа *ICU*, компанія *ETG* – це головні споживачі «зеленої» електроенергії, у той час, як домогосподарства всього вклали в СЕС трохи більше 150 млн євро. На приклад, станція підприємства Р.Ахметова в Нікополі має потужність більшу, ніж потужності 7,5 тис. домогосподарств разом узятих – 200 МВт проти 160 МВт.) [2].

Таким чином, «зелені тарифи» – це хороша можливість покращити стан навколишнього середовища в країні, збільшити частку відновлювальних джерел. Це все можливе тільки за умови удосконалення відповідних законів та інших нормативно-правових документів, зокрема тих, що забезпечують підтримку домогосподарств з боку держави, міцного контролю над великими підприємствами (бо вони є основними користувачами тарифів на даний момент). Україна має навчитися на прикладах зарубіжних країн, таких як Іспанія, де неспроможність уряду врегулювати всі питання у цій сфері призвела до закриття програми і виведення з бюджету величезних грошових сум, та Німеччина, де успішно запровадили усі необхідні норми, через що 80% енергії зараз виробляється завдяки використанню відновлювальних джерел.

Література

1. *Зелений тариф: хто і як довго зможе на ньому заробляти.* URL: <https://nv.ua/ukr/biz/markets/zeleniy-tarif-dlya-ses-50031737.html>
2. *Зелений" тариф в Україні* URL: <https://alterair.ua/uk/articles/zelenyy-tarif-v-ukraine/>
2. *Про внесення змін до деяких законів України щодо встановлення "зеленого" тарифу* Закон України від 25.09.2008 № 601-VI <https://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=601-17>